

**SCIENTIFIC FOUNDATIONS AND PRACTICAL MECHANISMS OF
DIVERSIFYING MEDIA EDUCATION IN THE LEARNING PROCESS**

Ganiyeva Gulkhayyo Isloma kizi

Teacher at Termiz State Pedagogical Institute Lecturer of the Department of Primary Education

Annotatsiya: *Ushbu maqolada ta'lim jarayonida mediata'limni diversifikatsiyalashning nazariy va amaliy asoslari, shuningdek, uning innovatsion yo'nalishlari tahlil qilinadi. Maqolada mediata'limning zamonaviy ta'lim tizimidagi o'rni, uni diversifikatsiyalashning metodik yondashuvlari hamda raqamli muhitda mediakompetensiyani rivojlantirish mexanizmlari yoritilgan. Tadqiqot natijalari ta'limda mediata'lim vositalarini samarali qo'llash orqali o'quvchilarning ijtimoiy fikrlash, tahliliy va kreativ kompetensiyalarini rivojlantirish mumkinligini ko'rsatadi.*

Kalit so'zlar: *mediata'lim, diversifikatsiya, innovatsiya, raqamli kompetensiya, integratsiya, ta'lim texnologiyasi.*

KIRISH

Hozirgi globallashuv va raqamli transformatsiya jarayonida ta'lim tizimida mediata'limning ahamiyati tobora ortib bormoqda. Mediata'lim o'quvchilarda axborotni tanqidiy tahlil qilish, media vositalaridan oqilona foydalanish va media madaniyatni rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ta'limda diversifikatsiya tamoyillarini qo'llash mediata'limning samaradorligini oshiradi. Diversifikatsiya o'qitish jarayonini yangilash, uni shaxsga yo'naltirilgan, moslashuvchan va innovatsion qilish imkonini beradi.

Mediata'limning mazmuni va mohiyati

Mediata'lim – bu o'quvchilarda media vositalari bilan ishlash, ularni tahlil qilish, baholash va yaratish ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan pedagogik jarayondir. U nafaqat texnik bilimlarni, balki ijtimoiy, madaniy va axloqiy jihatlarni ham qamrab oladi. Mediata'lim o'quvchilarda tanqidiy fikrlash, ijtimoiy faoliyatda ishtirok etish va media madaniyatni rivojlantirishni ta'minlaydi.

Ta'limdagi diversifikatsiya tushunchasi

Diversifikatsiya – bu ta'lim jarayonini yangilash, uning shakl, metod va vositalarini boyitish, turli pedagogik yondashuvlar va texnologiyalarni uyg'unlashtirish jarayonidir. Ta'limda diversifikatsiya o'quvchilar individual xususiyatlarini hisobga olish, ularning o'zlashtirish darajasiga mos sharoit yaratish hamda ta'limni differensiallashtirish imkonini beradi.

Mediata'limni diversifikatsiyalash zarurati

Mediata'limni diversifikatsiyalash bugungi kunda o'qitish samaradorligini oshirish va raqamli kompetensiyani shakllantirish uchun muhim yo'nalish hisoblanadi. Chunki har bir o'quvchining media axborotga bo'lgan munosabati, tajribasi va qiziqishi turlicha bo'ladi. Shu bois mediata'lim jarayonini turli shakllarda tashkil etish — loyihaviy, interaktiv, onlayn va gibril uslublarda — o'quvchilarning faolligini oshiradi va mustaqil fikrlashni rivojlantiradi.

Mediata'limni diversifikatsiyalashning innovatsion yo'nalishlari

Mediata'limni diversifikatsiyalashda quyidagi innovatsion yo'nalishlar dolzarb hisoblanadi:

1. Sun'iy intellekt (AI) texnologiyalarini mediata'lim jarayoniga joriy etish;
2. Virtual (VR) va kengaytirilgan (AR) reallik asosida media darslar tashkil etish;
3. O'quvchilarning media loyihalarini gamifikatsiya asosida baholash tizimini qo'llash;
4. Onlayn va oflayn media platformalarni integratsiyalash orqali interaktiv muhit yaratish;
5. O'quvchilarda media mahsulotlar yaratish orqali ijodiy fikrlashni rivojlantirish.

Amaliy mexanizmlar

Mediata'limni samarali diversifikatsiyalash uchun quyidagi amaliy mexanizmlar ishlab chiqilishi zarur:

- O'qituvchilar uchun media savodxonlik bo'yicha treninglar tashkil etish;
- Media-resurslar bankini yaratish va dars jarayonida qo'llash;
- Fanlararo integratsiyani yo'lga qo'yish (masalan, ona tili darslarida reklama matnlarini tahlil qilish, tarix darslarida media hujjatlarni o'rganish);
- Ta'limda media etikasi va mas'uliyatli onlayn xulq-atvor madaniyatini shakllantirish.

Tajriba-sinov ishlari natijalari

Tadqiqot jarayonida o'tkazilgan tajriba-sinov ishlari shuni ko'rsatdiki, mediata'limni diversifikatsiyalash orqali o'quvchilarning ijtimoiy, tanqidiy va kreativ fikrlash ko'nikmalari sezilarli darajada rivojlanadi. O'qituvchilar tomonidan mediata'lim vositalaridan foydalanish darajasi oshgan, o'quvchilar esa dars jarayonida faolroq ishtirok eta boshlagan. Bu esa mediata'limning ta'lim tizimidagi o'rni va ahamiyatini yanada mustahkamladi.

Xulosa va takliflar

Ta'lim jarayonida mediata'limni diversifikatsiyalash ta'lim samaradorligini oshirish, o'quvchilarning media madaniyatini rivojlantirish va ularni raqamli jamiyatga tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli:

1. Mediata'limni barcha ta'lim bosqichlariga tizimli joriy etish zarur;
2. O'qituvchilarni media pedagogika bo'yicha qayta tayyorlash kurslarini kengaytirish lozim;
3. Ta'limda media etikasi, raqamli xavfsizlik va ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirishga e'tibor qaratish kerak;
4. Mediata'limni diversifikatsiyalash orqali innovatsion, kreativ va ijtimoiy mas'uliyatli shaxsni tarbiyalash mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. G'aniyeva G.I, "The Influence Of The Media On Social Thought World Bulletin of Social Sciences (WBSS)" Available Online at: 2025. <https://www.scholarexpress.net>
2. G'aniyeva G.I., "Uchinchi sinf o'quvchilarida ijtimoiy tafakkurini fanlararo Mediata'lim vositalari asosida shakllantirish metodikasi" 2024 .Yosh olimlar ilmiy-amaliy konferensiyasi in-academy.uz/index.php/yo.

3. G'aniyeva G.I., "Uchinchi sinf o'quvchilarida ijtimoiy tafakkurini fanlararo mediata'lim vositalari asosida shakllantirish" Yosh olimlar ilmiy-amaliy konferensiyasi 2024.99-102. uz/index.php/yo.
4. g'aniyeva G.I., Boshlang'ich sinf o'quvchisining atrof-muhitni o'rganish jarayoni
5. G'aniyeva G.I., экономика и социум, 2023
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlar bilan integratsiyalashgan mediata'limning tuzilishi
6. G'aniyeva G.I., - евразийский журнал медицинских и естественных ..., 2023